

INclusive CREativity through Educational Artmaking (Educație Incluzivă prin Creativitate și Artă)

Programul Erasmus+ Proiecte de Parteneriat Strategic pentru Educație Școlară

Sumarul raportului transnațional

Proiectul „Inclusive CREativity through Educational Artmaking” (InCrea+) își propune să ofere o metodă inovatoare pentru Educația Incluzivă și promovarea stării de bine, susținând dezvoltarea competențelor secolului XXI prin implementarea conținutului și practicilor educaționale artistice.

Raportul prezintă rezultatele a două sondaje care descriu punctul de vedere al profesorilor și specialiștilor care lucrează în domeniul cultural. Sondajele au avut ca scop colectarea de informații pentru a înțelege mai bine cunoștințele, opiniile, așteptările, dorințele educatorilor și provocările pe care le întâmpină în ceea ce privește educația incluzivă. Datele au fost colectate din aprilie până în iunie 2021 cu ajutorul formularelor online Google.

Perspective ale profesorilor și profesioniștilor din domeniile creativ și cultural: puncte principale

După analiza detaliată a răspunsurilor produse de participanții la cele două grupuri, în această secțiune vom încerca să rezumăm principalele elemente care reies din sondaj și să evidențiem potențiala contribuție a acestora la Proiectul INCREA. De fapt, după cum a reieșit din analiza anterioară, sondajul a implicat cadrele didactice care lucrează în școli de diverse niveluri și tipuri, oferind astfel o amplă imagine de ansamblu a situațiilor; profesioniștii din domeniul cultural și creativ, pe de altă parte, sunt experți în diferite forme de artă.

Mai întâi este de menționat că, deși cele două grupuri sunt caracterizate de un număr diferit de participanți, familiarizați în mod divers cu problemele educației incluzive, sau cu experiență diferită în ceea ce privește mijloacele eficiente de exprimare artistică, ambele acordă o importanță considerabilă educației incluzive și recunosc valoarea raportării la arte - ca suport semnificativ pentru educația incluzivă. Mai precis, răspunsurile lor contribuie la furnizarea de informații utile și răspunsuri la întrebările proiectului, adresate în cadrul sondajului.

Provocări pentru educația incluzivă. Diversitatea temelor supuse atenției lor sunt considerate relevante pentru ambele grupuri, provocările *socio-economice și socio-emoționale* fiind cel mai des menționate de profesori. Aproximativ aceeași importanță este acordată altor provocări potențiale, *aspectelor culturale și intra-personale* (fizice, cognitive și relaționale). Interesant este că dacă se combină *înzestrarea și talentul*, procentul acestora depășește nivelul cultural și de funcționare și subliniază atenția pe care profesioniștii o acordă acum acestor aspecte la elevii lor.

Artele și sprijinul lor pentru practicile incluzive: opțiuni și impact așteptat. Deși în proporții ușor diferite, artele pe care participanții le asociază cel mai frecvent cu practicile incluzive sunt muzica, pictura, desenul, teatrul, lucru manual și dansul, primele două mai frecvent menționate de profesori și dansul mai frecvent menționat de cei ce lucrează în domeniul cultural și creativ (CCS).

Se pare, deci, că participanții se referă la exprimări artistice care ar putea fi grupate în trei forme principale: (a) *exprimare artistică senzorială*, în care sunt implicate atât mijloace vizuale, cât și auditive de reprezentare (muzică, desen, pictură, de exemplu), (b) *exprimare artistică de interpretare* (dans, teatru, de exemplu), dar și (c) *exprimarea prin lucru manual*, în care se așteaptă ca participanții să creeze lucruri frumoase, eventual cu o valoare funcțională.

Beneficiile așteptate din utilizarea practicilor incluzive. Ceea ce face ca cele două grupuri să difere este tipul de avantaje pe care le preconizează pentru toți elevii. Beneficiile pe care profesorii le prevăd mai frecvent pentru elevii lor se referă la aspectele sociale și de relaționare, abilitățile relaționare și abilitățile de gândire; specialiștii din domeniul cultural și creativ CCS, pe de altă parte, scot mai mult în evidență dezvoltarea cunoștințelor legate de arta în sine, sprijinirea resurselor intra-individuale și a caracteristicilor pozitive și, într-o măsură minoră, participarea activă la activitățile propuse.

Atunci când atenția este orientată în mod explicit către elevii cu nevoi educaționale speciale sau cu vulnerabilități, modelele care reies din răspunsuri diferă. Beneficiile pe care profesorii le prevăd mai frecvent se referă atât la abilitățile cognitive, cât și la cele de relaționare, în timp ce specialiștii din domeniul cultural și creativ CCS subliniază impactul asupra activităților practice din viața de zi cu zi, asupra exprimării emoțiilor, asupra înțelegerii și învățării.

Competențele și rolurile specialiștilor. În ceea ce privește adulții care propun activitățile și competențele pe care ei le percep ca relevante în desfășurarea activităților care vizează educația incluzivă și crearea actelor artistice, apar două modele care denotă relevanța diferitelor seturi de competențe.

Ambele grupuri au menționat mai întâi creativitatea și abilitățile lingvistice, managementul emoțional și competențele sociale ca fiind relevante. Diferențele între grupuri au apărut odată ce profesorii au subliniat relevanța muncii în echipă, a abilităților organizaționale și de învățare, în timp ce profesioniștii din domeniul cultural și creativ CCS subliniază rolul abilităților de ascultare împreună cu competențele în domeniul specific, adică în arte, și experiența în diversele laturi ale exprimării artistice.

Rolul specialiștilor în arte apare în mod clar mai întâi în acțiunile de consiliere și tutorat, așa cum sunt propuse chiar de specialiștii din domeniul cultural și creativ CCS. De asemenea, în acest caz, au apărut modele diverse între cele două grupuri, în ceea ce privește competențele necesare. Acest rezultat necesită o integrare a celor două perspective.

Creativitatea artistică educațională și provocările secolului XXI. Expresia *competențele secolului XXI* se referă la un set larg de cunoștințe, abilități, obiceiuri la locul de muncă și trăsături de caracter care sunt considerate – de către educatori, reformatori din domeniul educațional, profesori de colegiu, angajatori și alții – ca fiind de o importanță critică pentru succesul în lumea de astăzi. Aceste competențe sunt necesare pentru a permite unei persoane să facă față provocărilor lumii secolului XXI, care este activă la nivel global, se transformă digital, avansează în colaborare, progresa creativ, caută resurse umane competente și adoptă rapid schimbări.

Abilitățile din diversele liste disponibile pot fi grupate în mod substanțial sub următoarele rubrici: *Abilități de învățare* (adică, gândire critică, creativitate, colaborare, comunicare, rezolvare de probleme); *Abilități de alfabetizare* (adică, alfabetizare informațională, alfabetizare media, alfabetizare tehnologică) și *abilități de viață* (adică, empatie, flexibilitate și adaptabilitate, leadership, inițiativă și auto-direcționare, interacțiune socială și interculturală).

Deși într-un grad diferit, ambele grupuri enumeră printre prioritățile lor unele abilități de învățare (vezi gândire creativă, gândire critică, comunicare) și unele abilități de viață (managementul emoțiilor). În timp ce alegerile făcute de profesori sunt larg răspândite în toate competențele, profesioniștii din domeniul cultural și creativ CCS acordă o mai mare prioritate competențelor legate de alfabetizare (alfabetizare digitală) și altor abilități de învățare mai apropiate de experiența lor profund personală și profesională, legată de exprimarea artistică, și anume învățarea auto-dirijată și managementul timpului.

Diversele modele, care apar, sugerează o abordare integrativă care să includă toate grupurile de competențe ale secolului XXI în dezvoltarea unui program care urmărește să le promoveze prin mijloace artistice.

Întrebarea care decurge firesc din aceste date ne duce către mijloacele artistice potențial utile de susținere a dezvoltării acestor abilități, conform profesorilor și profesioniștilor din domeniul cultural și creativ CCS.

Integrarea perspectivelor profesorilor și a specialiștilor din domeniului creativ și cultural: sugestii pentru Proiectul InCrea+

Răspunsurile profesorilor și ale specialiștilor din domeniul cultural și creativ CCS, care au participat la sondaj, au subliniat necesitatea integrării cunoștințelor și perspectivelor, atât în acțiunile adresate experților, cât și în alegerile care ghidează dezvoltarea unui curriculum inovator pentru elevii de gimnaziu, precum și în analiza schimbărilor insuflăte și în dezvoltarea incluzivă și pozitivă promovată în rândul elevilor din învățământul secundar.

În ceea ce privește *activitățile educaționale adresate profesioniștilor* interesați de promovarea Artelor în Educație și ale obiectivelor proiectului InCrea+, analiza rezultatelor sondajului sugerează următoarele ca fiind obligatorii:

a. Dezvoltarea unei înțelegeri clare și profunde a opțiunilor teoretice și metodologice legate de educația incluzivă și Designul Universal pentru Învățare;

b. Dezvoltarea cunoștințelor referitoare la provocările actuale și viitoare, referitoare la competențele secolului XXI și relevanța abordării competențelor din diverse domenii, precum învățarea, alfabetizarea și abilitățile de viață și profesionale;

c. Dezvoltarea cunoștințelor asupra semnificației experiențelor provenite din diverse exprimări artistice, abordate atât ca lectură artistică, cât și realizarea de produse artistice;

În ceea ce privește *subiectele de abordat* în curriculumul pentru elevi, modelele evidențiate sugerează următoarele linii directoare:

d. Realizați activități care abordează principalele provocări ale incluziunii și educației incluzive;

e. Realizați activități care exploatează competențele secolului XXI, din fiecare dintre cele trei domenii principale (învățare, alfabetizare, abilități de viață și profesionale);

f. În desfășurarea activităților, folosiți mijloace artistice, atingând atât exprimări: senzoriale, de interpretare, dar și Arte și Meșteșuguri;

g. Dezvoltați activități care se adresează atât exprimărilor artistice cunoscute, cât și preocupărilor creative, pentru a sprijini o abordare reflexivă a experiențelor codificate și a înțelegerii, asociate cu o implicare directă.

Pentru o integrare eficientă a perspectivelor urmează câteva *alegeri metodologice* care sunt relevante pentru proiectul INCREA+:

h. Folosiți mai multe mijloace artistice de reprezentare, procesare și exprimare în fiecare activitate din curriculum;

i. Implicați activ participanții în dezvoltarea narațiunilor legate de incluziune și de abilitățile importante pentru o dezvoltare personală incluzivă;

j. Evaluați învățarea împreună cu diverse teme și perspective;

k. Includeți întrebări care să îi facă pe elevi să reflecteze, precum și alte instrumente adaptate pentru a sprijini înțelegerea experienței, sau a produsului artistic;

l. Îndreptați întrebările care duc la reflectare asupra problemelor de incluziune și a competențelor secolului XXI, atât în ceea ce privește conștientizarea relevanței lor, cât și ca implicare activă în implementarea comportamentelor pro active, după participarea la implementarea curriculum-ului.

Abordând și luând în considerare provocările pentru incluziune prin lucrul pe competențele secolului XXI și prin activități educaționale bazate pe diverse tipuri de artă, adică pilonii inovatori ai curriculumului, InCrea+ va promova starea de bine experimentată prin incluziune și o dezvoltare pozitivă a viitorului adult.